

Speak out to break down the wall that makes underage prostitution invisible

D2.5 Κείμενο Πολιτικής

Σεπτέμβριος 2024

Co-funded by
the European Union

D2.5 Κείμενο Πολιτικής

Επικεφαλής εταίρος για το κείμενο πολιτικής
ΚΜΟΠ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας

Συγγραφέας
Στεφανία Βασιλάκη

Εταίροι
Pistes Solidaires, Γαλλία (συντονιστής έργου)
Meitis, Γαλλία
Cesie, Ιταλία

Πίνακας Περιεχομένων

<i>Εισαγωγή</i>	4
<i>Το προφίλ θυμάτων στη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα</i>	10
<i>Αρμόδιοι φορείς/αρχές για την αντιμετώπιση της πορνείας ανηλίκων</i>	16
Ευρωπαϊκές και διεθνείς οργανώσεις για την καταπολέμηση της εμπορίας παιδιών:	16
Ελλάδα	16
Ιταλία	17
Γαλλία	18
<i>Μέτρα κατά της πορνείας ανηλίκων στην ΕΕ, την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Γαλλία</i>	19
Ευρωπαϊκή Ένωση	19
Ελλάδα	20
Ιταλία	21
Γαλλία	22
<i>Συστάσεις</i>	23
<i>Συμπεράσματα</i>	26

Εισαγωγή

Η σεξουαλική εκμετάλλευση εφήβων παραμένει ένα σοβαρό και ευρέως διαδεδομένο ζήτημα, που επηρεάζει εκατοντάδες χιλιάδες νέους/ες σε όλη την Ευρώπη. Παρά τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων δημόσιων φορέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και όλες τις προσπάθειες εναρμόνισης των ποινικών κωδίκων σε εθνικό επίπεδο για τα κράτη μέλη της ΕΕ, η έλλειψη αποτελεσματικής πρόληψης και καταπολέμησης, σε συνδυασμό με την ευαίσθητη φύση του θέματος και την ελλιπή καταγγελία του, δυσχεραίνουν την κατανόηση και την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος.

Το παρόν κείμενο πολιτικής έχει ως στόχο να παράσχει πληροφορίες σχετικά με την σεξουαλική εκμετάλλευση εφήβων στη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα, όπως απεικονίζονται στα αποτελέσματα της έρευνας του προγράμματος «JERICH». Επίσης, εξετάζει τα υφιστάμενα νομικά πλαίσια στις χώρες αυτές. Με βάση τα ευρήματα της έρευνας και τις εθνικές εκθέσεις που διενεργήθηκαν για τη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα, το παρόν κείμενο εισάγει συστάσεις για μεταρρυθμίσεις τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και των κρατών μελών. Η συμβολή επαγγελματιών που εργάζονται σε συναφείς τομείς και η βιβλιογραφική ανασκόπηση επιτρέπουν τη συνεκτική χαρτογράφηση των εθνικών καταστάσεων. Οι προοπτικές τους συμβάλλουν στη διαμόρφωση των συστάσεων για τη μεταρρύθμιση της πολιτικής, προσφέροντας διαφορετικές απόψεις.

Ερευνητική Μεθοδολογία σε Γαλλία, Ιταλία και Ελλάδα

Μεθοδολογία: Βιβλιογραφική Έρευνα & Συνεντεύξεις
(Απρίλιος – Ιούλιος 2023)

Στόχος του έργου

Το πρόγραμμα «JERICH» στοχεύει στην ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με το θέμα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων, φέρνοντάς το στο προσκήνιο και ενθαρρύνοντας την ανοιχτή συζήτηση για αυτό. Η πρωτοβουλία επιδιώκει την πρόληψη και την αντιμετώπιση αυτού του σοβαρού ζητήματος μέσω της ευαισθητοποίησης και του διαλόγου, καθώς και τη παροχή υποστήριξης και προστασίας τόσο στα άμεσα όσο και στα έμμεσα θύματα στη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα στοχεύει:

Στη διεύρυνση της γνώσης σχετικά με την σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων και την δημιουργία ενημερωτικού περιεχομένου.

Εκστρατεία ευαισθητοποίησης και πρόληψης με πρωταρχικό στόχο την ευαισθητοποίηση και την ανάληψη δράσης από τις αρχές.

Νομικό πλαίσιο για την σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο

Διεθνές ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2001

→ Τα Ηνωμένα Έθνη υιοθέτησαν το Πρωτόκολλο του Παλέρμο, το οποίο αποσκοπεί στην πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών, ως συμπλήρωμα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος.

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΣΔΠ) είναι το κύριο διεθνές μέσο για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από την κακοποίηση, τη βία, την παραμέληση και την εκμετάλλευση.

Το άρθρο 19 της ΣΔΠ επικεντρώνεται στην προστασία από όλες τις μορφές κακοποίησης, ενώ το άρθρο 34 ορίζει την προστασία από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση.

Το άρθρο 39 της ΣΔΠ απαιτεί από τα κράτη να διασφαλίζουν την αποκατάσταση και την επανένταξη των παιδιών θυμάτων σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον.

Η ΣΔΠ συμπληρώνεται από το Προαιρετικό Πρωτόκολλο για την πώληση παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία (OPSC), το οποίο θέτει ελάχιστα πρότυπα για την προστασία των παιδιών-θυμάτων στην ποινική δικαιοσύνη και αναγνωρίζει το δικαίωμά τους σε αποζημίωση.

Το νομικό πλαίσιο καλύπτει την πρόληψη, την παρέμβαση, τη δίωξη και την προστασία των θυμάτων, αλλά οι ποινές συχνά δεν ανταποκρίνονται στη σοβαρότητα των εγκλημάτων. Τυχόν ελαφρυντικά κριτήρια μπορούν να οδηγήσουν στην πρόωρη αποφυλάκιση των παραβατών. Η αποτελεσματική εφαρμογή παρεμποδίζεται από την ελλιπή καταγγελία περιστατικών, το ανεπαρκώς εκπαιδευμένο προσωπικό, τις καθυστερήσεις στην εκπλήρωση δεσμεύσεων, καθώς και από την έλλειψη αποτελεσματικής δικτύωσης μεταξύ των θεσμικών οργάνων, του τομέα της επιβολής του νόμου, της δικαιοσύνης, του τομέα της υγείας και των επαγγελματιών, όπως κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, εκπαιδευτικοί.

Σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, έχουν εκδοθεί διάφορες οδηγίες με στόχο την καλύτερη αντιμετώπιση όλων των περιστατικών σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και εφήβων.

Εθνικό ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΑΛΛΙΑ

2002

Η πορνεία ανηλίκων απαγορεύεται σε όλη τη Γαλλία. Κάθε ανήλικος/η που ασχολείται με την πορνεία θεωρείται σε επικινδυνότητα και τίθεται σε προστασία ανηλίκων.

2011

Η μαστροπεία (συνδρομή, κέρδος από την πορνεία ή άσκηση πίεσης σε κάποιον προς την πορνεία) τιμωρείται με φυλάκιση 10 ετών και πρόστιμο 150.000 ευρώ, ιδίως όταν εμπλέκεται ανήλικος.

2016

Νέος νόμος ποινικοποιεί τους πελάτες των ιερόδουλων, αναγνωρίζει τις ιερόδουλες ως θύματα και τονίζει το αδίκημα της μαστροπείας. Επιβάλλει επίσης εκστρατείες πρόληψης και ευαισθητοποίησης κατά της εμπορευματοποίησης του σώματος.

2018

Επεκτείνει την παραγραφή των σεξουαλικών εγκλημάτων κατά ανηλίκων σε 30 έτη μετά την ενηλικίωση του θύματος.

2021

Δεν μπορεί να επικαλεστεί κανείς συναίνεση εάν το παιδί είναι κάτω των 15 ετών (ή κάτω των 18 ετών σε περιπτώσεις αιμομιξίας). Εισάγει αδίκημα για τους ενήλικες που υποκινούν ανηλίκους σε σεξουαλικές πρακτικές στο διαδίκτυο («sextortion»).

2021

Ανήλικοι θύτες τιμωρούνται με φυλάκιση 5 ετών και πρόστιμο 75.000 ευρώ- είναι έγκλημα που τιμωρείται με φυλάκιση 20 ετών εάν το θύμα είναι κάτω των 15 ετών.

2022

Η κοινωνική αρωγή των παιδιών υποχρεούται να παρέχει υλική, εκπαιδευτική και ψυχολογική υποστήριξη σε ανηλίκους-θύματα πορνείας, έστω και περιστασιακά.

Ευρωπαϊκό ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2011

Οδηγία για τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών: Επιβάλλει την αφαίρεση ή το μπλοκάρισμα τέτοιων ιστότοπων και απαιτεί αποτελεσματικά εργαλεία για την επιβολή του νόμου ώστε να διερευνούν και να εντοπίζουν έγκαιρα τα θύματα.

2011

Οδηγία κατά της εμπορίας ανθρώπων: Καθιερώνει βασικά κριτήρια για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων αυξημένων ποινών, μη δίωξης των θυμάτων και διορισμού εθνικών εισηγητών για την παρακολούθηση των πολιτικών κατά της εμπορίας ανθρώπων.

2012

Οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων: Καθορίζει ελάχιστα πρότυπα για τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων, διασφαλίζοντας ότι λαμβάνουν ενημέρωση, υποστήριξη και συμμετοχή στις ποινικές διαδικασίες, με δικαιώματα που επεκτείνονται και στα μέλη της οικογένειας ως έμμεσα θύματα.

2012

Σύμβαση Lanzarote: Απαιτεί την ποινικοποίηση όλων των σεξουαλικών αδικημάτων κατά παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής κακοποίησης, της παιδικής πορνείας και της πορνογραφίας. Περιλαμβάνει μέτρα πρόληψης, όπως εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των παιδιών, παρακολούθηση των δραστην, προγράμματα υποστήριξης των θυμάτων και μηχανισμούς αναφοράς.

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων: Καλύπτει όλες τις μορφές εμπορίας ανθρώπων και προβλέπει δικαιώματα για τα θύματα, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης, της προστασίας, της βοήθειας, της περιόδου αποκατάστασης 30 ημερών, των ανανεώσιμων αδειών διαμονής και της αποζημίωσης.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΛΛΑΔΑ

2019

Άρθρο 351Α ΠΚ («Σεξουαλική πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής»): Τιμωρεί τις σεξουαλικές πράξεις με ανηλίκους από ενήλικες (κάτω των 12 ετών: ελάχιστη ποινή φυλάκισης 10 ετών, 12-15 ετών: φυλάκιση, 15-18 ετών: ελάχιστη ποινή φυλάκισης 3 ετών).

2019

Άρθρο 349 ΠΚ (μαστροπεία ανηλίκων): Ποινικοποιεί την προώθηση ή τη διευκόλυνση της πορνείας ανηλίκου, τιμωρείται με φυλάκιση έως 10 έτη και χρηματική ποινή.

2019

Άρθρο 323Α ΠΚ («εμπορία ανθρώπων»): Τιμωρεί την εμπορία παιδιών για σεξουαλική εκμετάλλευση με φυλάκιση τουλάχιστον 10 ετών και χρηματική ποινή.

2019

Άρθρο 348Α ΠΚ (παιδική πορνογραφία): Ποινικοποιείται η παραγωγή, διανομή, πώληση και κατοχή παιδικής πορνογραφίας, η οποία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή.

2019

Άρθρο 352Β ΠΚ: Προστατεύει τα παιδιά-θύματα απαγορεύοντας τη δημοσίευση πληροφοριών που θα μπορούσαν να αποκαλύψουν την ταυτότητά τους, αποτρέποντας τη δευτερογενή θυματοποίηση.

2019

Άρθρα 336-353 ΠΚ: Ποινικοποίηση διαφόρων μορφών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.

Εθνικό ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΙΤΑΛΙΑ

1998

Ποινικοποιεί την παιδική πορνεία και την εκμετάλλευση ανηλίκων κάτω των 18 ετών, τιμωρώντας όσους στρατολογούν, διευκολύνουν ή προβαίνουν σε σεξουαλικές πράξεις με ανηλίκους με αντάλλαγμα χρήματα ή άλλα οφέλη.

2002

Προαιρετικό πρωτόκολλο για την Πώληση Παιδιών, την Παιδική Πορνεία και την Παιδική Πορνογραφία (OPSC): διασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών-θυμάτων.

2008

Σύμβαση της Βουδαπέστης: Αντιμετωπίζει τα εγκλήματα στο διαδίκτυο και στα δίκτυα υπολογιστών, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής πορνογραφίας, και ενισχύει τη διεθνή συνεργασία.

2010

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων: -επικεντρώνεται στην πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, στην προστασία των θυμάτων και στη διασφάλιση της αποκατάστασής τους, ιδίως για παιδιά.

2012

Σύμβαση Lanzarote: ποινικοποιεί τις σεξουαλικές δραστηριότητες με παιδιά, την παιδική πορνεία, την πορνογραφία, το grooming και τον σεξοτουρισμό.

2022

Ο γερουσιαστής Serafini διορίστηκε εθνικός συντονιστής της Ιταλίας για την "Εγγύηση για το Παιδί".

2022

Εθνικό σχέδιο δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων 2022-2025: Στόχος είναι η ενοποίηση των κυβερνητικών προσπάθειών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων, ευθυγραμμισμένο με την επικυρωμένη Σύμβαση του 2008.

Όλοι οι παραπάνω πίνακες δείχνουν ότι υπάρχει συνεχής προσπάθεια τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές για την αντιμετώπιση του φαινομένου της σεξουαλικής εκμετάλλευσης εφήβων στην πορνεία. Ωστόσο, στην πράξη, βλέπουμε ότι οι επαγγελματίες από διάφορους αντίστοιχους τομείς, όπως ο τομέας της δικαιοσύνης και της υγείας, δηλώνουν το αντίθετο. Το ζήτημα των ποινών για τη σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων που δεν αντιστοιχούν στη σοβαρότητα του εγκλήματος αποτελεί σοβαρό πρόβλημα που εκδηλώνεται σε διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ, όπως η Γαλλία, η Ιταλία και η Ελλάδα. Ενώ και οι τρεις χώρες έχουν θεσπίσει νομοθεσία για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων, υπάρχει έντονη κριτική κατά των ανισοτήτων στις ποινές, την επιείκεια που εκδηλώνεται προς τους θύτες και τα κενά στην επιβολή της νομοθεσίας.

Πιο αναλυτικά, η **Γαλλία** έχει θεσπίσει νόμους για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης εφήβων, αλλά η αποτελεσματικότητα αυτών των νόμων, ιδίως όσον αφορά τις ποινές, έχει επικριθεί. Πρόσφατα κατέβαλε προσπάθειες για την ενίσχυση του νομικού της πλαισίου όσον αφορά τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση παιδιών. Για παράδειγμα, τον Απρίλιο του 2021, η Γαλλία ψήφισε νόμο που καθόρισε την ηλικία σεξουαλικής συναίνεσης στα 15 έτη (18 έτη για την αιμομιξία), γεγονός που συνέβαλε στην αποσαφήνιση της νομικής ασάφειας σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Αυτό ήταν μια σημαντική βελτίωση, καθώς προηγουμένως, οι υποθέσεις μπορούσαν να περιλαμβάνουν την εξέταση του κατά πόσον το παιδί «συναίνεσε».

Οι ποινές για σεξουαλικά εγκλήματα κατά ανηλίκων μπορεί να κυμαίνονται από αρκετά χρόνια έως ισόβια κάθειρξη, ανάλογα με τη σοβαρότητα του εγκλήματος. Ωστόσο, ασκείται κριτική λόγω της ασυνέπειας στον τρόπο εφαρμογής των ποινών καθώς ορισμένοι δικαστές έχουν εκδώσει ποινές που θεωρούνται σχετικά επιεικές, ιδίως για μη βίαια εγκλήματα όπως η διαδικτυακή εκμετάλλευση ή η κατοχή παιδικής πορνογραφίας. Πολλοί επαγγελματίες υποστηρίζουν ότι οι ποινές δεν αντικατοπτρίζουν πάντοτε τη μακροπρόθεσμη ζημία που προκαλείται στα θύματα, ιδίως όταν οι δράστες λαμβάνουν ελαφρύτερες ποινές μέσω συμφωνιών ομολογίας ή ποινών με αναστολή, οι οποίες μειώνουν τον χρόνο φυλάκισης.

Η **Ιταλία** έχει κάνει αξιοσημείωτα βήματα στο νομικό της πλαίσιο για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων, αλλά υπάρχουν παρόμοιες ανησυχίες σχετικά με την αναλογικότητα των ποινών. Διαθέτει αρκετούς νόμους που στοχεύουν στη σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής πορνογραφίας και της εμπορίας ανθρώπων. Ο ιταλικός Ποινικός Κώδικας προβλέπει αυστηρές ποινές για σεξουαλικά εγκλήματα που αφορούν ανηλίκους, οι οποίες κυμαίνονται από 5 έως 12 έτη για βαριές περιπτώσεις, και ακόμη υψηλότερες για συμμετοχή σε εμπορία ή οργανωμένη εκμετάλλευση στην πορνεία.

Παρά τους νόμους αυτούς, υπήρξαν περιπτώσεις όπου οι ποινές για σεξουαλική εκμετάλλευση ή κακοποίηση μειώθηκαν κατόπιν έφεσης ή όπου οι δράστες έλαβαν αναστολή ή μειωμένες ποινές. Για παράδειγμα, οι δικαστές μερικές φορές εφαρμόζουν ελαφρυντικά μέτρα, όπως ισχυρισμούς περί μεταμέλειας ή προηγούμενης καλής συμπεριφοράς, για να ελαχιστοποιήσουν τις ποινές. Αυτό

έχει οδηγήσει σε δημόσια κριτική, καθώς οι συνήγοροι των θυμάτων υποστηρίζουν ότι μια τέτοια επιείκεια δεν αντικατοπτρίζει τη σοβαρότητα του εγκλήματος. Επιπλέον, το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης της Ιταλίας είναι συχνά αργό, γεγονός που οδηγεί σε καθυστερήσεις στην προσαγωγή των παραβατών στη δικαιοσύνη, ενώ ορισμένοι παραβάτες ενδέχεται να λάβουν μειωμένες ποινές λόγω συμφωνιών κατά την απολογία τους.

Η περίπτωση της **Ελλάδας** δεν διαφέρει. Το δικαστικό σύστημα έχει αντιμετωπίσει σημαντικές επικρίσεις όσον αφορά τόσο τον χειρισμό των υποθέσεων σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων όσο και την επιείκεια των ποινών που επιβάλλονται. Ο ελληνικός ποινικός κώδικας προβλέπει σημαντικές ποινές για τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση εφήβων στην πορνεία, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής πορνογραφίας και της εμπορίας παιδιών. Ωστόσο, σε υποθέσεις που αφορούν τη σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων επιβάλλονται συχνά ελαφρύτερες ποινές από τις αναμενόμενες. Επιτρέπει ποινές φυλάκισης που κυμαίνονται από 10 έως 20 έτη για σοβαρά εγκλήματα που αφορούν τη σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων. Ωστόσο, οι ποινές συχνά μειώνονται λόγω ελαφρυντικών μέτρων, ή οι δράστες μπορούν να αιτηθούν αναστολή μετά την έκτιση μέρους μόνο της ποινής τους, γεγονός που υποδηλώνει επιείκεια προς τους θύτες.

Κατά τη διάρκεια της ερευνητικής φάσης του έργου, αρκετοί επαγγελματίες ανέφεραν περιπτώσεις στην Ελλάδα όπου οι δράστες που καταδικάστηκαν για σεξουαλική κακοποίηση ή εκμετάλλευση ανηλίκων έλαβαν δυσανάλογα ελαφρές ποινές ή πρόωρη αποφυλάκιση. Η δημόσια κατακραυγή επικεντρώθηκε στην έλλειψη αυστηρότητας στις ποινές για εγκλήματα που αφορούν σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων και στη δυσκολία πρόσβασης των θυμάτων στη δικαιοσύνη, ιδίως σε περιπτώσεις που εμπλέκονται ισχυρά ή σημαίνοντα πρόσωπα.

Κοινές προκλήσεις στη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα:

- Το σύστημα δικαιοσύνης αφήνει μερικές φορές περιθώρια για ελαφρυντικά μέτρα, όπως η μεταμέλεια και η έλλειψη ποινικού μητρώου, τα οποία μπορούν να μειώσουν τις ποινές, ακόμη και σε σοβαρές περιπτώσεις που συχνά οδηγούν σε αντιλήψεις επιείκειας στη σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων στην πορνεία.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι παραβάτες λαμβάνουν ελαφρύτερες ποινές λόγω συμφωνίας, η οποία, αν και αποσκοπεί στην επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης, μπορεί να οδηγήσει σε ποινές που θεωρούνται υπερβολικά επιεικείς για τη σοβαρότητα του εγκλήματος.
- Οι αργές δικαστικές διαδικασίες, ιδίως σε χώρες με υπερφορτωμένα νομικά συστήματα όπως η Ιταλία και η Ελλάδα, μπορούν να οδηγήσουν σε μεγάλες καθυστερήσεις μεταξύ του εγκλήματος και της καταδίκης, οδηγώντας σε μειωμένες ποινές ή αναστολή με την πάροδο του χρόνου.
- Ορισμένα νομικά συστήματα, ιδίως στη Δυτική Ευρώπη, τείνουν να δίνουν έμφαση στην επανένταξη έναντι της μακροχρόνιας φυλάκισης, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε

μικρότερες ποινές φυλάκισης ακόμη και για σοβαρά εγκλήματα όπως η σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων.

Σε **ευρωπαϊκό επίπεδο**, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρώπης έχουν λάβει υπόψη τους τα ζητήματα αυτά και έχουν ζητήσει μεγαλύτερη εναρμόνιση της νομοθεσίας μεταξύ των κρατών μελών. Η Σύμβαση του Λανζαρότε (Lanzarote Convention), για παράδειγμα, τονίζει την ανάγκη για κατάλληλες ποινές που να αντικατοπτρίζουν τη σοβαρότητα των εγκλημάτων κατά των ανηλίκων. Ομοίως, η στρατηγική της ΕΕ για μια αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών (2020-2025) τονίζει τη σημασία της επιβολής αυστηρών αποτρεπτικών ποινών και της διασφάλισης ότι τα νομικά κενά και οι δικαστικές πρακτικές δεν επιτρέπουν δυσανάλογες ποινές.

Το προφίλ θυμάτων στη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα

Ελλάδα

- ✚ Ανήλικοι που ζουν σε νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα.
- ✚ Παιδιά που ζουν σε δομές παιδικής προστασίας ή σε άλλα ιδρύματα.
- ✚ Παιδιά που έχουν βιώσει σεξουαλική κακοποίηση ή βία εντός της οικογένειας.
- ✚ Παιδιά που δεν φοιτούν στο σχολείο.
- ✚ Ασυνόδευτα ανήλικα παιδιά.
- ✚ Παιδιά Ρομά και παιδιά που πιέζονται από τις οικογένειές τους να φέρουν χρήματα.
- ✚ Τα περισσότερα θύματα παιδικής πορνείας ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 12-16 ετών.

Γαλλία

- ✚ Κορίτσια γαλλικής υπηκοότητας, ηλικίας 13-17 ετών.
- ✚ Σε ευάλωτες καταστάσεις και από όλα τα κοινωνικά στρώματα.
- ✚ Συχνά έχουν πέσει θύματα βίας ή έχουν εκτεθεί σε βία, ιδίως εντός της οικογένειας, πριν εισέλθουν στο σύστημα της πορνείας.
- ✚ Συχνά τα ανήλικα θύματα έρχονται σε επαφή με τους μελλοντικούς μαστροπούς τους μέσω του Διαδικτύου και των κοινωνικών δικτύων.
- ✚ Οι ανήλικοι συχνά υποβαθμίζουν τις πράξεις τους, εκτιμώντας τα οφέλη που λαμβάνουν όπως η οικονομική αυτονομία, η προσοχή, ο έλεγχος και η αίσθηση ότι ανήκουν σε ομάδα.
- ✚ Βιώνουν συναισθηματικές και σχεσιακές δυσκολίες, μαζί με κακή ψυχική υγεία.

Ιταλία

- ✚ Η εκμετάλλευση των ανηλίκων στην πορνεία συχνά πυροδοτείται από τη φτώχεια και τα κενά στο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας.
- ✚ Ανήλικοι από προνομιούχα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα μπορούν επίσης να εμπλακούν στη σεξουαλική εκμετάλλευση, με κίνητρο τον καταναλωτισμό, την πίεση των συνομηλίκων και την αδύναμη γονική υποστήριξη (όπως στην περίπτωση του σκανδάλου «baby squillo» στη Ρώμη).
- ✚ Τα θύματα συχνά δεν αναγνωρίζουν τον εαυτό τους ως «θύματα», πιστεύοντας ότι έχουν τον έλεγχο της κατάστασής τους.

Αντίθετα με τη δημοφιλή πεποίθηση, ενώ οι μη κοινωνικοποιημένοι ανήλικοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι, δεν εξαιρούνται από αυτή την πραγματικότητα και όσοι προέρχονται από πιο προνομιούχα περιβάλλοντα. Έρευνες έχουν δείξει ότι οι ανήλικοι αυτοί συνδέονται συχνά με τον μελλοντικό τους μαστροπό μέσω του διαδικτύου και των κοινωνικών δικτύων. Οι νέοι αυτοί στη συνέχεια χειραγωγούνται και υποβάλλονται σε μια μορφή «πλύσης εγκεφάλου», καθώς γίνονται μέρος μιας ομάδας. Είναι αξιοσημείωτο ότι το 90% αυτών των νέων δηλώνουν ότι συμφωνούν με την σεξουαλική εκμετάλλευση που βιώνουν (Observatoire des violences envers les femmes Seine-Sant-Denis, 2021). Έχουν εντοπιστεί δύο κύριες τεχνικές προσέγγισης των νέων: η αποπλάνηση μέσω ενός ατόμου που προσεγγίζει τα θύματα σε πλαίσιο σχέσης «lover boy/girl» και το grooming μέσω της ανταλλαγής δώρων.

Στοιχεία σχετικά με την σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων-στατιστικά και προφίλ των θυμάτων

Δυσκολίες στη συλλογή δεδομένων και την υποβολή εκθέσεων

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την συλλογή και υποβολή στοιχείων σχετικά με την σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων. Το έγκλημα αυτό πλήττει κυρίως έφηβα κορίτσια ηλικίας 14 έως 17 ετών. Στοιχεία από το 2017-2018 αποκαλύπτουν ότι σχεδόν ένα στα τέσσερα θύματα εμπορίας ανθρώπων στην ΕΕ είναι παιδιά. Από αυτά τα παιδιά-θύματα, το 78% είναι κορίτσια και το 60% διακινούνται για σεξουαλική εκμετάλλευση. Ωστόσο, είναι πολύ πιθανόν να μην καταγράφεται η πραγματική κλίμακα του ζητήματος, με αποτέλεσμα να υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός μη καταγεγραμμένων θυμάτων. Επιπλέον, η ECPAT International (2014) υπογραμμίζει την έλλειψη της οπτικής του φύλου στην αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος, σημειώνοντας ότι υπάρχει η τάση να παραβλέπονται τα αγόρια-θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης λόγω του στίγματος που τα συνδέει με την ομοφυλοφιλία.

Στην **Ελλάδα**, η κατάσταση είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, καθώς δεν υπάρχει ειδική υπηρεσία για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών. Ωστόσο, ο Εθνικός Μηχανισμός Παραπομπής (ΕΜΠ) ανέφερε 177 θύματα εμπορίας παιδιών μεταξύ 2020 και 2022, με 20 από αυτά τα παιδιά να έχουν πέσει θύματα εμπορίας για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Η **Ιταλία** αγωνίζεται επίσης με τον κρυφό χαρακτήρα της πορνείας και την πολύπλοκη αλληλεπίδραση της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, γεγονός που περιπλέκει τη συλλογή δεδομένων. Το 2012, καταγράφηκαν 174 ποινικές διαδικασίες σχετικά με την εκμετάλλευση παιδιών στην πορνεία. Μέχρι το 2014, υπήρχαν 221 αδικήματα που διαπράχθηκαν από ανηλίκους και αφορούσαν την παιδική πορνεία, την παιδική πορνογραφία και την κατοχή πορνογραφικού υλικού. Το 2021, μεταξύ των 757 νέων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που εντοπίστηκαν στην Ιταλία, περισσότερα από τα μισά ήταν γυναίκες και το 35% ήταν παιδιά. Το 2022, 850 άτομα έλαβαν υποστήριξη μέσω προγραμμάτων κατά της εμπορίας ανθρώπων, 14 εκ των οποίων ήταν ανήλικοι. Από αυτές τις περιπτώσεις, το 38% αφορούσε σεξουαλική εκμετάλλευση. Η πλειονότητα των θυμάτων ήταν νεαρές γυναίκες νιγηριανής καταγωγής, συχνά από ευάλωτο οικονομικό και οικογενειακό περιβάλλον.

Στη **Γαλλία**, οι εκτιμήσεις αναφέρουν ότι μεταξύ 7.000 και 10.000 ανήλικοι εμπλέκονται στην πορνεία, αν και πρόκειται μάλλον για υποεκτίμηση (Centre de victimologie pour mineurs, 2021). Η έρευνα του Aziz Essadek δείχνει ότι ο αριθμός των ανηλίκων που εμπλέκονται στην πορνεία στο πλαίσιο της Κοινωνικής Βοήθειας για τα Παιδιά θα μπορούσε να φτάσει τις 15.000. Επιπλέον, οι δράστες που εμπλέκονται στη μαστροπεία και όσοι αγοράζουν σεξ είναι κατά κύριο λόγο άνδρες. Από το 2016 έως το 2020, οι περιπτώσεις πορνείας ανηλίκων που καταγγέλλθηκαν στην αστυνομία, τη χωροφυλακή και τις εισαγγελίες αυξήθηκαν κατά 68%. Το 2020, μεταξύ των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που είχαν γαλλική υπηκοότητα, ένα στα δύο ήταν ανήλικος/η.

Λόγοι για την ελλιπή αναφορά/καταγραφή στην Ελλάδα

- ✚ Όπως τονίστηκε από όλους τους ερωτηθέντες, η πλειονότητα των θυμάτων δεν αυτοπροσδιορίζονται ως τέτοια.
- ✚ Μπορεί να πιστεύουν ότι έχουν κάποιο επίπεδο ελέγχου της κατάστασής τους.
- ✚ Τα θύματα μπορεί να αποφεύγουν ενεργά την επαφή με τις αρχές επιβολής του νόμου, επιλέγοντας να μην ανταποκρίνονται στις κλήσεις της αστυνομίας και παραμένοντας κρυμμένα, γεγονός που καθιστά δύσκολο τον εντοπισμό και τη βοήθειά τους.
- ✚ Τα θύματα συχνά βιώνουν αισθήματα ντροπής και στιγματισμού.
- ✚ Τα περισσότερα θύματα δεν καταγγέλλουν τις υποθέσεις τους λόγω φόβου.
- ✚ Υπάρχει μια γενική έλλειψη εμπιστοσύνης στις κρατικές αρχές όσον αφορά την αποτελεσματικότητά τους, τον χρόνο ανταπόκρισης και την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν τέτοια ζητήματα.
- ✚ Τα θύματα, ιδίως οι ανήλικοι που είναι πρόσφυγες, μετανάστες ή ασυνόδευτοι, μπορεί επίσης να φοβούνται ότι θα κατηγορηθούν. Ο φόβος αυτός επιδεινώνεται από το αβέβαιο ή αδιευκρίνιστο νομικό καθεστώς τους στη χώρα, καθώς ενδέχεται να μην διαθέτουν την κατάλληλη ταυτότητα ή άδεια παραμονής.

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, η κατάσταση επιδεινώθηκε και έγινε πιο ορατή στις αρχές κατά τη διάρκεια της σημαντικής εισροής μεταναστών και προσφύγων το 2015-2016, πριν υποχωρήσει κάπως. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, η κατάσταση επιδεινώθηκε και πάλι.

Κατηγοριοποίηση της εκμετάλλευσης ανηλίκων στην Ιταλία

Σύμφωνα με την Κοινοβουλευτική Επιτροπή για την Παιδική και Εφηβική ηλικία:

- Πορνεία ανηλίκων ως αποτέλεσμα εμπορίας ανθρώπων.
- Ανήλικοι που ζουν σε κοινωνικοοικονομικά νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα.
- Πορνεία που προέρχεται από άλλα οικογενειακά πλαίσια με ελλείψεις που είναι συναισθηματικές, πολιτισμικές ή ψυχολογικές.
- Ανήλικοι με πρώιμη έκθεση σε τραυματικές εμπειρίες.
- Οι έρευνες δείχνουν αύξηση των ανήλικων δραστών, οι οποίοι είναι κυρίως νεαροί άνδρες ιταλικής υπηκοότητας. Όταν ο δράστης είναι μέλος της οικογένειας, οι περιπτώσεις πορνείας και κακοποίησης σπάνια έρχονται στο φως της δημοσιότητας, καθώς οι οικογένειες μπορεί να είναι ενήμερες ή συνένοχες στην εκμετάλλευση, φοβούμενες την αποκάλυψη. Το φαινόμενο της πορνείας ανηλίκων είναι ιδιαίτερα πολύπλοκο και αλληλένδετο με: Ηλεκτρονικά εγκλήματα, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής πορνογραφίας, της εικονικής πορνογραφίας και του παιδικού grooming.
- Εγκληματικά δίκτυα και οργανώσεις που συχνά στρατολογούν ανηλίκους για τη διάπραξη εγκλημάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης σε βάρος άλλων ανηλίκων.
- Εθισμός στα ναρκωτικά.

Η σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων στην πορνεία στη Γαλλία: ένα πρωτεύον φαινόμενο

Οι καταστάσεις στις οποίες οι ανήλικοι βρίσκονται θύματα πορνείας είναι πολυάριθμες και μερικές φορές πολύ διαφορετικές, γεγονός που μπορεί να κάνει τη μελέτη του φαινομένου ακόμη πιο πολύπλοκη.

Αυτό αντικατοπτρίζεται σε:

- Στη σύνδεση μεταξύ πελατών και νταβατζήδων, η οποία μπορεί να λάβει χώρα σε κοινωνικά δίκτυα, σε εξειδικευμένους ιστότοπους κ.λπ.

- Οι διαφορετικές συμπεριφορές μεταξύ μαστροπών και θυμάτων: στοργή, ψυχολογική, σωματική ή/και σεξουαλική βία.
- Η ποικιλομορφία των χώρων πορνείας: προσωρινές ενοικιάσεις μέσω διαδικτυακών πλατφόρμων, ξενοδοχεία, σπίτια πελατών και ιδιωτικά διαμερίσματα.
- Η διάρκεια της πορνείας: από μία ημέρα έως περισσότερο από ένα χρόνο.
- Συχνότητα
- Τα διαφορετικά ποσοστά
- Σχολικός εκφοβισμός και αναπηρίες

Αν και η έρευνα στον τομέα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων είναι ακόμη μικρή, το θέμα λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στη Γαλλία, σε διάφορα επίπεδα, για τη φροντίδα των νεαρών θυμάτων και τη δράση στον τομέα της πρόληψης. Ωστόσο, όπως τόνισε η Marie Rabatel, πρόεδρος της AFFA (Association Francophone de Femmes Aytistes), το ζήτημα της αναπηρίας δεν λαμβάνεται επίσης αρκετά σοβαρά υπόψη. Οι νέοι με αναπηρία είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στην πορνεία, καθώς αντιμετωπίζουν πέντε φορές μεγαλύτερο κίνδυνο σεξουαλικής βίας.

Αρμόδιοι φορείς/αρχές για την αντιμετώπιση της πορνείας ανηλίκων

Ευρωπαϊκές και διεθνείς οργανώσεις για την καταπολέμηση της εμπορίας παιδιών:

- Στους βασικούς οργανισμούς περιλαμβάνονται οι EASO, Europol, eu-LISA, EMCDDA, Eurojust, EIGE, FRONTEX, Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, CEPOL και Eurofound. Αυτοί οι οργανισμοί είναι αφοσιωμένοι στη μείωση της ατιμωρησίας των δραστών, στην ενίσχυση των προληπτικών πρωτοβουλιών και στην εφαρμογή προσεγγίσεων που λαμβάνουν υπόψη τα παιδιά και το φύλο. Δίνουν επίσης προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των ευάλωτων σημείων των θυμάτων, στη βελτίωση των ερευνών και των διώξεων, στην ενθάρρυνση της διεθνούς συνεργασίας και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.
- Συντονισμός της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων: Με έδρα την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο ρόλος αυτός επικεντρώνεται στη βελτίωση του συντονισμού και της συνοχής μεταξύ των θεσμικών οργάνων, των οργανισμών, των κρατών μελών και των διεθνών φορέων της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.
- ECPAT international: Το μοναδικό παγκόσμιο δίκτυο ΜΚΟ που ασχολείται αποκλειστικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών. Αποτελείται από 124 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε 103 χώρες και επικεντρώνεται στην έρευνα, τη συνηγορία και τη δράση.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα οι αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την αντιμετώπιση του ζητήματος της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων είναι οι εξής:

- Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής (ΓΑΔΑ): Η υποδιεύθυνση προστασίας ανηλίκων και ο εισαγγελέας ανηλίκων συντονίζουν τις δράσεις για την προστασία των ανηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης των παιδιών από επιβλαβή περιβάλλοντα.
- Μονάδα παιδικής προστασίας/Υποδοχή ασυνόδευτων ανηλίκων: Οι ανήλικοι μεταφέρονται σε αυτές τις εγκαταστάσεις με έναν επαγγελματία και ψυχολόγο για την παροχή μαρτυρίας. Οι εγκαταστάσεις αυτές δεν είναι εξειδικευμένες στη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών.

- «Σπίτι του παιδιού»: Βρίσκεται σε μεγάλες ελληνικές πόλεις, βασίζεται στο μοντέλο Barnahus και παρέχει κεντρική, φιλική προς τα παιδιά προστασία για τα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης.
- ΜΚΟ που ειδικεύονται στην καταπολέμηση της πορνείας ανηλίκων: Οργανώσεις όπως το Δίκτυο για τα δικαιώματα του παιδιού, η Άρσις, η Πράξις και το Χαμόγελο του παιδιού προσφέρουν καταφύγιο, συμβουλευτική, ιατρική βοήθεια, νομική συνδρομή και εκπαιδευτική υποστήριξη σε παιδιά-θύματα.
- Ελληνικός εθνικός μηχανισμός παραπομπής (ΕΜΠ): Διαχειρίζεται τις παραπομπές προστασίας για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, παρακολουθεί τις υποθέσεις και καταγράφει τα αιτήματα προστασίας.

Ιταλία

Επιπλέον, στην Ιταλία, η διαχείριση των νομικών υποθέσεων είναι αρμοδιότητα του Δικαστηρίου Ανηλίκων με βάση ένα σύστημα εκθέσεων που ενσωματώνει την Εισαγγελία Ανηλίκων που είναι υπεύθυνη για την προστασία των δικαιωμάτων των ανηλίκων, η οποία:

- Λαμβάνει αναφορές από το εκπαιδευτικό ίδρυμα, την τοπική αρχή, την αστυνομική αρχή, τις κοινωνικές υπηρεσίες, τις υπηρεσίες υγείας, τους οικογενειακούς συμβούλους, τις παιδονευροψυχιατρικές υπηρεσίες, την S.E.R.T. (Υπηρεσίες για τοξικομανείς) και άλλα θέματα, συμπεριλαμβανομένων ιδιωτών.
- Αξιολογεί τα αναφερόμενα γεγονότα ως προς τη νομική τους σημασία, συλλέγει πρόσθετες πληροφορίες, εφόσον απαιτείται, για να αποφασίσει εάν το παιδί θα μπορούσε να επωφεληθεί από δικαστική παρέμβαση και εάν υπάρχει πιθανότητα κακοποίησης.
- Αποφασίζει αν θα καταθέσει καταγγελία στο Δικαστήριο Ανηλίκων για να ξεκινήσει η διαδικασία.

Γαλλία

Δημόσιες αρχές που ασχολούνται με την καταπολέμηση της πορνείας ανηλίκων:

- Υπουργείο Αλληλεγγύης, Αυτονομίας και Ισότητας των Φύλων
- Υπουργείο Υγείας και πρόσβασης στην περίθαλψη
- Εθνική Παιδεία
- Υπουργείο Δικαιοσύνης
- Υπουργείο Εσωτερικών και αποκεντρωμένες υπηρεσίες μέσω των νομαρχών
- Οι υπηρεσίες της αστυνομίας και της χωροφυλακής (δικαστική αστυνομία, δικαστική προστασία της νεολαίας, ταξιαρχία ηθών, ταξιαρχία ανηλίκων, αστυνομία συνόρων)
- Τμήματα, αρμόδια για την κοινωνική αρωγή των παιδιών:

Τοπικές επιτροπές υποστήριξης θυμάτων (Local Victim Support Committees -CLAV): Οι επιτροπές αυτές, στις οποίες συμπροεδρεύουν ο νομάρχης και ο εισαγγελέας κάθε τμήματος, περιλαμβάνουν εκπροσώπους των κρατικών υπηρεσιών, της δικαιοσύνης, των τοπικών αρχών και των ενώσεων υποστήριξης των θυμάτων. Συντονίζουν την υποστήριξη των θυμάτων και την πρόσβαση σε υπηρεσίες.

Τμηματικές επιτροπές (Departmental Commissions - CDLP): Υπό την προεδρία του νομάρχη του τμήματος, οι επιτροπές αυτές παρακολουθούν, συντονίζουν και ανταλλάσσουν πληροφορίες για την καταπολέμηση της πορνείας και της εμπορίας ανθρώπων. Διαχειρίζονται επίσης τα δίκτυα εξόδου για ενήλικα θύματα που εγκαταλείπουν την πορνεία.

Μέτρα κατά της πορνείας ανηλίκων στην ΕΕ, την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Γαλλία

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Επίπεδο

- Τον Ιούλιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, τόσο σε πραγματικό περιβάλλον όσο και στο διαδίκτυο.
- Οι βασικοί στόχοι περιλαμβάνουν την ενίσχυση των υφιστάμενων μέτρων της ΕΕ για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και την αντιμετώπιση των προκλήσεων στο πλαίσιο των ψηφιακών μέσων.
- Επικεντρώνεται στην επαλήθευση της συμμόρφωσης με τους κανονισμούς της ΕΕ και στην ανάπτυξη τομεακών κανόνων για την επιβολή του νόμου και τον ιδιωτικό τομέα για τον εντοπισμό και την αναφορά της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο.
- Σχεδιάζει τη δημιουργία ενός κέντρου της ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, με στόχο τη μεταφορά γνώσεων και τη δικτύωση εντός της ΕΕ.
- Επιδιώκει να βελτιώσει την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση συνδέοντας διάφορους φορείς σε παγκόσμιες συμμαχίες.

Ελλάδα

Πρόγραμμα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στα σχολεία το 2022: Εισάγεται ως υποχρεωτικό μάθημα στην τρίτη και έκτη τάξη του Δημοτικού και στη δεύτερη τάξη του Γυμνασίου. Το πρόγραμμα σπουδών επικεντρώνεται στην κατάλληλη για την ηλικία γνώση της σεξουαλικότητας, των σχέσεων και των προσωπικών ορίων, χρησιμοποιώντας διάφορες πηγές και όχι ένα συγκεκριμένο εγχειρίδιο. Ωστόσο, όπως αποκάλυψε η έρευνα, οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ανεπαρκώς εκπαιδευμένοι για να χειριστούν ευαίσθητα θέματα και να απαντήσουν στις ερωτήσεις των μαθητών.

Καταπολέμηση της παιδικής πορνείας και της εμπορίας ανθρώπων

Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή: Παρακολουθεί και υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων, συντονίζει τα ενδιαφερόμενα μέρη και παρέχει συστάσεις πολιτικής.

Εθνικός μηχανισμός αναφοράς: Διασφαλίζει ότι τα θύματα εμπορίας ανθρώπων εντοπίζονται και τους παρέχονται οι απαραίτητες υπηρεσίες προστασίας και υποστήριξης.

- *Γραμμές καταγγελίας περιστατικών*
- *Πρωτοβουλία «Το σπίτι του παιδιού»:* Παρέχει εξειδικευμένη φροντίδα και υποστήριξη σε παιδιά θύματα σεξουαλικής κακοποίησης.
- *Εθνικό σχέδιο δράσης (2022-2027):* Επικεντρώνεται στην ανάπτυξη υπηρεσιών για παιδιά θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης. Το σχέδιο τονίζει την ανάγκη για σαφώς καθορισμένα πρωτόκολλα για τον συντονισμό των υπηρεσιών και την ενίσχυση του νομικού πλαισίου για την προστασία των παιδιών.

Μέτρα υποστήριξης και κατάρτισης των θυμάτων

Επαγγελματική κατάρτιση: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, A21 και Arsis. Με κύριο στόχο την εκπαίδευση των επαγγελματιών στα αστυνομικά τμήματα και τις ΜΚΟ για να χειρίζονται με ευαισθησία και με τρόπο φιλικό προς τα παιδιά τις υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων.

Εκστρατείες ευαισθητοποίησης από την A21: Οι ομάδες-στόχοι αυτών των εκστρατειών είναι τα παιδιά, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς. Οι εκστρατείες αυτές παρέχουν στα παιδιά πληροφορίες κατάλληλες για την ηλικία τους σχετικά με τα δικαιώματα, την ασφάλεια και τον τρόπο αναζήτησης βοήθειας. Επιπλέον, για τους γονείς περιλαμβάνουν θέματα όπως το πώς να προσεγγίζουν το παιδί τους, να κατανοούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, να αναγνωρίζουν τα σημάδια εργασίας της εκμετάλλευσης και να διατηρούν μια ανοιχτή επικοινωνία. Τέλος, οι εκστρατείες για τους εκπαιδευτικούς προσφέρουν εκπαιδευτικό υλικό και κατάρτιση σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της σεξουαλικής εκπαίδευσης ώστε να σπάσει το ταμπού στο σχολικό περιβάλλον.

Ιταλία

Προληπτικές δράσεις στην Ιταλία

-Τα σχολεία, με την υποστήριξη οργανώσεων του τρίτου τομέα και ομάδων ακτιβιστών, παρέχουν εκπαίδευση σε θέματα όπως η συναίνεση, η κακοποίηση και η αυτοκαθοριζόμενη σεξουαλικότητα με αμοιβαίο σεβασμό.

-Η αστυνομία ταχυδρομείου και επικοινωνίας χειρίζεται περιπτώσεις διαδικτυακής εκμετάλλευσης και κακοποίησης και εκπαιδεύει σχετικά με την υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας και τους διαδικτυακούς κινδύνους.

- SOS telefono azzurro: Προσφέρει εκπαίδευση και ενημερωτικές συνεδρίες σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών και τη χρήση της τεχνολογίας για παιδιά, οικογένειες και σχολεία.

- Εκστρατεία STOP αναφορικά με το σεξο-τουρισμό η οποία ξεκίνησε από ΜΚΟ το 2018 για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον σεξουαλικό τουρισμό μέσω αφισών στα ιταλικά αεροδρόμια.

Προστατευτικές ενέργειες στην Ιταλία

- Γραμμή 114: Διαχειρίζεται από το telefono azzurro και παρέχει συμβουλές και παραπομπές για υπηρεσίες προστασίας και υποστήριξης παιδιών.

- Σώστε τα παιδιά - «Vie d'Uscita»: Υποστηρίζει τα θύματα εμπορίας ανθρώπων με νομική συμβουλευτική, διαμεσολάβηση και παραπομπή σε υπηρεσίες.

- Γραφείο ανηλίκων: Μια ειδική μονάδα για την κακοποίηση παιδιών, τη σεξουαλική κακοποίηση και συναφή θέματα βρίσκεται σε κάθε αστυνομικό γραφείο της περιφέρειας, παρέχοντας βοήθεια στα θύματα και τις οικογένειές τους.

- Τηλεφωνική γραμμή κατά της εμπορίας ανθρώπων (800 290 290): Μια δωρεάν, ανώνυμη υπηρεσία που λειτουργεί 24 ώρες το 24ωρο, η οποία παρέχει πληροφορίες και συνδέει πιθανά θύματα με υπηρεσίες υποστήριξης.

- Τοπικές μονάδες του δρόμου: Εργάζονται άμεσα με παιδιά-θύματα εκμετάλλευσης στην πορνεία, προσφέροντας αρχική επαφή, υποστήριξη και σύνδεση με υπηρεσίες υγείας και κοινωνικές υπηρεσίες.

- Το Τμήμα Οικογενειακών Πολιτικών του Συμβουλίου Υπουργών είναι υπεύθυνο για τις στρατηγικές πρόληψης και καταπολέμησης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών.
- Το παρατηρητήριο για την καταπολέμηση της παιδοφιλίας και της παιδικής πορνογραφίας, το οποίο αυτό-διοικείται και διευθύνεται από το υπουργείο, παρακολουθεί τα δεδομένα και τις δραστηριότητες σε όλες τις δημόσιες διοικήσεις για την πρόληψη και την καταστολή της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών. Δημιουργεί επίσης μια βάση δεδομένων και συντάσσει ετήσια έκθεση.
- Το εθνικό σχέδιο για την πρόληψη και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών αποτελεί την πρωταρχική στρατηγική κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της πορνείας.

Γαλλία

Γαλλία

Το Εθνικό Σχέδιο για την καταπολέμηση της πορνείας ανηλίκων (2021-2022)

επικεντρώθηκε στους ακόλουθους τομείς: εντοπισμός, υποστήριξη και ευαισθητοποίηση των ανηλίκων και ανάληψη νομικής δράσης κατά των πελατών/νταβατζήδων. Το 2022 ξεκίνησε επικοινωνιακή εκστρατεία που απευθυνόταν στο ευρύ κοινό και άνοιξε ο τηλεφωνικός αριθμός 119 για την καταγγελία καταστάσεων σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Το δεύτερο εθνικό σχέδιο για την περίοδο 2024-2027 έχει 4 στόχους:

- ✓ Αύξηση της ευαισθητοποίησης για τη σεξουαλική εκμετάλλευση των ανηλίκων, ιδίως στην εκπαιδευτική κοινότητα, μέσω της εκπαίδευσης για τη συναισθηματική και σεξουαλική ζωή,
- ✓ Υποστήριξη και καθοδήγηση για τους ανήλικους νέους που είναι θύματα, με την ενίσχυση της τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας 119 και τη βελτίωση της φροντίδας για τους ανήλικους που έχουν διαφύγει,
- ✓ Καλύτερος τοπικός συντονισμός και εγκαταστάσεις υποδοχής. Συντονισμός από τον Νομόρχη μέσω της CDLP (εθνική επιτροπή για την καταπολέμηση της πορνείας, της μαστροπείας και της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση),
- ✓ Βελτίωση της γνώσης του φαινομένου μέσω της έρευνας.

Η Ανεξάρτητη Επιτροπή για την αιμομιξία και τη σεξουαλική βία κατά των παιδιών (CIIVISE) συστάθηκε το 2021 μετά το κίνημα #MeToo. Δημοσίευσε έκθεση του 2023, στην οποία εκτιμάται ότι το ετήσιο κόστος της σεξουαλικής βίας κατά των ανηλίκων ανέρχεται σε 10 δισεκατομμύρια ευρώ. Ακολούθως, το έργο «**PARÉ**» χρηματοδοτήθηκε από τη γενική διεύθυνση κοινωνικής συνοχής για τη βελτίωση του εντοπισμού, της καθοδήγησης και της υποστήριξης των ανηλίκων που εμπλέκονται στην πορνεία. Το έργο αυτό δημιούργησε επίσης ένα διαδικτυακό κέντρο πόρων για την ανήλικη πορνεία το 2023, το οποίο περιλαμβάνει:

Τηλεφωνικές υπηρεσίες

Υπηρεσία S.T.O.P. για όσους έλκονται από παιδιά, για την πρόληψη εγκληματικών πράξεων

Διαδικτυακή πλατφόρμα

Εκστρατεία κοινωνικής δικτύωσης: Αυτή η πρωτοβουλία σχεδιάστηκε για να αυξήσει την εθνική ευαισθητοποίηση, εμπλέκοντας πολυάριθμους φορείς επιρροής για να συμβάλει στην ενίσχυση του μηνύματος σε ένα ευρύ κοινό

Συστάσεις

Όπως φαίνεται στις προηγούμενες σελίδες, είναι πολύ δύσκολο να γνωρίζουμε την έκταση και την πραγματικότητα του φαινομένου της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων στην πορνεία, καθώς δεν υπάρχουν επιστημονικά δεδομένα που να συλλέγονται και να αναλύονται τακτικά. Όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς με τους οποίους ήρθαμε σε επαφή κατά τη διάρκεια της ερευνητικής φάσης στη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα είναι πεπεισμένοι ότι το φαινόμενο παραμένει προς το παρόν υποτιμημένο και ότι οι προσπάθειες πρέπει να ενισχυθούν, ιδίως σήμερα, στην ψηφιακή εποχή, όπου η πρόσβαση σε πληροφορίες είναι ακόμη πιο περίπλοκη.

Το πρόβλημα της πορνείας ανηλίκων πρέπει να αντιμετωπιστεί σε όλα τα επίπεδα: πρόληψη, εντοπισμός των νέων που κινδυνεύουν ή βρίσκονται στην πορνεία, δικαστική αντιμετώπιση, φροντίδα και υποστήριξη των θυμάτων, αλλά και κατάρτιση των επαγγελματιών. Το έργο Jericho προτείνει συνεπώς μια σειρά συστάσεων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως αυτές εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας και των συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν.

1) ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- *Απαιτείται η υιοθέτηση ενός ευρύτερου ορισμού της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και της πορνείας ανηλίκων*
- *Οι ποινές για το έγκλημα πορνείας ανηλίκων, καθώς και για όλες τις άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών πρέπει να αυξηθούν.*
- *Η εφαρμογή των ήδη υφιστάμενων ποινών πρέπει να ενισχυθεί ανάλογα με τη σοβαρότητα του εγκλήματος.*
- *Να ενισχυθεί η ποινική πολιτική και η δικαστική αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης, προσδιορίζοντας με σαφήνεια τους νέους στην πορνεία ως θύματα.*
- *Τα ποινικά δικαστήρια θα πρέπει να διαθέτουν εξειδικευμένα τμήματα που να ασχολούνται με υποθέσεις που σχετίζονται με τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών.*
- *Επιτάχυνση της συνεργασίας μεταξύ δικτύων όπως: διυπουργική, δικαστική, υπηρεσιακή κινητοποίηση και κινητοποίηση των αρχών επιβολής του νόμου.*
- *Τα κράτη πρέπει να εργαστούν πάνω στα κοινωνικά αίτια που ενισχύουν την οργάνωση της μαστροπείας.*
- *Η δημιουργία ενός μηχανισμού αναφοράς αφιερωμένου σε όλες τις περιπτώσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων είναι υψίστης σημασίας.*

2) ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ, ΠΡΟΛΗΨΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Η έρευνα για το θέμα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων στην πορνεία χρειάζεται περισσότερη υποστήριξη.
- Εντατικοποίηση τόσο της αρχικής όσο και της συνεχούς κατάρτισης για τη δικαιοσύνη, την εκπαιδευτική κοινότητα και τους κοινωνικούς λειτουργούς (γνώση, ανίχνευση, δράση).
- Η ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών και των εφήβων στα σχολεία πρέπει να είναι υποχρεωτική.
- Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να εκπαιδεύονται για τον τρόπο παροχής σεξουαλικής αγωγής, συμπεριλαμβανομένης της υγιούς χρήσης του διαδικτύου, με την αντιμετώπιση θεμάτων όπως η πορνογραφία και το sexting.
- Τα σχολεία θα πρέπει να προσφέρουν εξειδικευμένες ομάδες υποστήριξης αποτελούμενες από εμπειρογνώμονες - ψυχολόγους, ψυχιάτρους, παιδίατρους - οι οποίοι μπορούν να προσφέρουν υποστήριξη στα θύματα και τις οικογένειές τους.
- Τα κράτη πρέπει να συνεργαστούν στενότερα με επαγγελματίες σε διάφορους τομείς όπως ο ξενοδοχειακός τομέας για την αναφορά ύποπτων περιπτώσεων που μπορεί να υποδηλώνουν πορνεία ανηλίκων.
- Να εφαρμόσουν προγράμματα ευαισθητοποίησης και υποστήριξης των γονέων, ομάδες συζήτησης κ.λπ. σχετικά με τον τρόπο προσέγγισης του παιδιού τους, την κατανόηση του ρόλου των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τον εντοπισμό πιθανών θυτών, τη γνώση της κατάλληλης δράσης σε τέτοιες περιπτώσεις, τη σημασία της αναπτυξιακά κατάλληλης εποπτείας και τη διατήρηση ανοιχτής επικοινωνίας με εφήβους που έχουν παραβατική συμπεριφορά.
- Τα κράτη πρέπει να ξεκινήσουν εκστρατεία πρόληψης στα μέσα ενημέρωσης και στα κοινωνικά δίκτυα.

3) ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΣ

- Οι αρμόδιες υπηρεσίες πρέπει να πειραματιστούν με καινοτόμα συστήματα που λαμβάνουν υπόψη τις επαναλαμβανόμενες φυγές, την άρνηση υποστήριξης, την επιρροή των δικτύων των μαστροπών, τα ψυχολογικά τραύματα και την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.
- Οι αρμόδιες υπηρεσίες πρέπει να εγγυηθούν άνευ όρων καταφύγιο με τη δημιουργία μικρών κέντρων υποδοχής που προσφέρουν νομική, κοινωνική, εκπαιδευτική και ιατρική υποστήριξη.
- Πρέπει να ενισχυθεί η ανάπτυξη της αλληλοϋποστήριξης και της ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ δημόσιων φορέων (π.χ. δικαστικές αρχές, αστυνομία, νοσοκομεία).
- Απομάκρυνση των δικτύων μαστροπών από την περιοχή επιρροής τους.

4) ΚΡΑΤΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

- *Είναι υψίστης σημασίας να διασφαλιστεί η δέσμευση για περαιτέρω ενίσχυση και εφαρμογή μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών σεξουαλικής εκμετάλλευσης των ανηλίκων.*
- *Οι ευρωπαϊκές αρχές πρέπει να παρακολουθούν στενά τις αντίστοιχες εθνικές αρχές και να προωθούν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών.*
- *Επιπλέον, η συμμετοχή των νέων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι λαμβάνονται υπόψη οι προοπτικές και οι ανάγκες τους.*

Συμπεράσματα

Η σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων για πορνεία είναι ένα σύνθετο φαινόμενο που περιλαμβάνει διάφορα προφίλ θυμάτων, εγκληματικά δίκτυα και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες σε διάφορες χώρες. Μια κοινή δυσκολία είναι η έλλειψη αξιόπιστων δεδομένων λόγω της αόρατης φύσης του εγκλήματος, της υποδήλωσης και των ανεπαρκώς εκπαιδευμένων υπαλλήλων. Ακόμη και με τα ισχύοντα νομοθετικά πλαίσια και σχέδια δράσης, η παρακολούθηση και ο έλεγχος του τρόπου εφαρμογής τους εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Για αποτελεσματικές λύσεις απαιτούνται συντονισμένες προσπάθειες στη φροντίδα των θυμάτων, την επιβολή του νόμου και την πρόληψη. Ωστόσο, υπάρχει αξιοσημείωτο κενό στον συντονισμό και τη διαθεσιμότητα συγκεκριμένων υπηρεσιών μεταξύ των εμπλεκόμενων. Για την επίλυση αυτού του ζητήματος, τα παιδιά-θύματα πρέπει να αναγνωρίζονται ως θύματα κακοποίησης, ακόμη και σε περιπτώσεις όπου φαίνεται να υπάρχει συναίνεση.

Στη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα, ενώ υπάρχουν ισχυροί νόμοι στα χαρτιά για την τιμωρία της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων, η εφαρμογή αυτών των νόμων είναι μερικές φορές ασυνεπής και οι ποινές δεν αντικατοπτρίζουν πάντα τη σοβαρότητα των εγκλημάτων. Αυτή η ασυνέπεια οδηγεί συχνά σε δημόσια κατακραυγή και σε αιτήματα για μεταρρύθμιση. Υπάρχει συνεχής πίεση τόσο από τους εθνικούς όσο και από τους ευρωπαϊκούς ενδιαφερόμενους φορείς για να διασφαλιστεί ότι οι ποινές είναι αναλογικές και ότι τα νομικά συστήματα υποστηρίζουν πλήρως τα θύματα, ενώ παράλληλα θέτουν τους δράστες προ των ευθυνών τους.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα και επιπλέον βιβλιογραφία, μπορείτε να βρείτε τις εθνικές εκθέσεις μας στον ιστότοπο μας:

<https://childrensafe.eu/el/know/>

Speak out to break down the wall that makes underage prostitution invisible

pistes solidaires

Coordinator

Pistes Solidaires

France

www.pistes-solidaires.fr

MEITIS

France

scopmeitis.eu

KMOP

Greece

www.kmop.gr

CESIE

Italy

cesie.org

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

101096637-JERICHO